

Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Kd Emil Sjögren	Årskull: OP 23 - 26
Lärosäte: Försvarshögskolan	
Handledare: Oskar Steinholtz	
Antal ord: 11 969	
Urban Utveckling	
Israelisk upprorsbekämpning i Jenin 2002 & 2023	
<u>Abstract</u>	
<p>Israel employs a counterinsurgency strategy known as mowing the grass, characterized by repeated strikes to degrade insurgent capabilities. Israel's strategy remains the same, but the tactics used in urban counterinsurgency operations have changed. By comparing operations from 2002 and 2023 using reports and news articles combined with a theory of strike, move and protection. This study aims to describes the tactical development in Israeli tactics and methods during counterinsurgency operations in urban terrain in the city of Jenin.</p>	
<p>The findings describe a change in Israeli tactics and methods. There is a reduction in the use of armored vehicles and a decreased use of heavy mechanized destruction. Furthermore, the empirical material suggests a reduction in the tactical exploitation of non-combatants. Traditional methods have been scaled back with an increased use of loitering munitions and precision strikes. However, the study suggests methods used to enable mobility for ground troops remain crucial for mission success. Lastly, there are indications of an increased use of non-lethal tactics.</p>	
<u>Nyckelord:</u> Jenin, Israel, Upprorsbekämpning (COIN), Mowing the grass, Urban krigsföring.	

Innehållsförteckning

Inledning/Problemformulering	4
Tidigare forskning	5
Upprorsbekämpning	5
Israelisk upprorsbekämpning	8
Israelisk Upprorsbekämpning i urban miljö	11
Sammanfattning tidigare forskning	13
Syfte och frågeställning	13
Avgränsningar	14
Teori	14
Val av teori	14
Stridens triad	16
Verkan "Strike"	16
Rörelse "Move"	16
Skydd "Protect"	17
Metod	17
Forskningsdesign	17
Operationalisering	18
Verkan	19
Rörelse	19
Skydd	19
Material	20
Källkritik	20
Böcker	20
Nyhetsartiklar	21
Rapporter	22
Forskningsetik	22
Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera verkan i sin operation? .	23
Jenin 2002	23
Jenin 2023	24
Slutsatser verkan	25
Vilka taktiker och metoder använde Israel för att möjliggöra rörelse i sin operation?	25
Jenin 2002	25
Jenin 2023	26

Slutsatser rörelse	27
Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera skydd i sin operation?...	28
Jenin 2002	28
Jenin 2023	29
Slutsatser Skydd	30
Slutsatser	30
Diskussion	31
Diskussion kring slutsatser	31
Bidrag till forskningsfältet	32
Metoddiskussion	32
Betydelse för yrkesutövning som officer	33
Vidare forskning	34
Källförteckning	35

Inledning/Problemformulering

Charles Darwin konstaterade att det inte är de starkaste arterna som överlever, inte heller de mest intelligenta. Det är de mest anpassningsbara till förändring som överlever.¹ Inom krigsvetenskap återfinns liknande tankegångar. Sun Tzu menar att den framgångsrike härledaren vinner genom att anpassa sig efter fienden.² Leonhard Von Blumenthal betonade att snabb inläring är den enda försäkringen mot utplåning.³ Dessa tre tänkare pekar mot samma slutsats, kontinuerlig framgång kräver kontinuerlig anpassning.

Denna anpassning är särskilt tydlig i modern krigsföring. I takt med staters teknologiska utveckling och övertag har upprorsmakare tvingats söka skydd i den urbana miljön för att jämna ut oddsen. Som en följd har stadsmiljön blivit upprorsmakarens primära arena.⁴ Hur ser denna anpassning ut i praktiken när en stat möter samma fiende på samma plats två decennier senare?

I denna kontext är Israel ett intressant fall. Israel har återkommande varit i konflikt med staterna och upprorsgrupperna i sitt närområde.⁵ Detta förklaras av konfliktens existentiella och religiösa bakgrund där de diplomatiska lösningar och ”hearts and minds”-strategier bedöms ouppnåeliga.⁶ Israel tillämpar därför en strategi som benämns ”mowing the grass”. Det är en metod som via upprepade militära aktioner nedkämpar eller reducerar hotet i stället för att åtgärda den underliggande konflikten.⁷ Målet är perioder av minskat våld.

Detta kan verka motsägelsefullt, eftersom denna cykel ger möjligheter till fienden att anpassa sig och återetablera sina förmågor. Det skapar en återkommande dynamik med medel och motmedel. Det innebär i sin tur att strategin förblir medan de taktiska metoderna i urbanmiljö förändras. 2002 genomförde Israel operation Defensive Shield på Västbanken, en av städerna som påverkades var Jenin. I Jenin, under operation Defensive Shield, använde Israel ca 2000

¹ L. C. Megginson, (1963) Lessons from Europe for American Business. *Southwestern Social Science Quarterly*. 44 (1), 3–13. s, 4

² S. Tzu, & L. Giles, (2014) ‘The art of war’, in Joseph A. Maiolo & Thomas G. Mahnken (eds) *Strategic Studies*. 2nd edition [Online]. Routledge. pp. 76–100. s, 85

³ Antagande efter hans åsikter om att utvärdera i hans memoar. L. von Blumenthal, (1903). *Journals of Field-Marshal Count von Blumenthal for 1866 and 1870-71*. Redigerad av Albrecht von Blumenthal. London: Edward Arnold.

⁴ D. Kilcullen, (2006) Counter-insurgency Redux. *Survival (London)*. [Online] 48 (4), 111–130. s, 118 - 120

⁵ N. Morag, (2023) Urban Warfare: The Recent Israeli Experience. *Journal of strategic security*. [Online] 16 (3), s, 78–99.

⁶ N. Petrelli, (2013) Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005. *Journal of strategic studies*. [Online] 36 (5), 666–691. s, 680

⁷ E. Inbar, & E. Shamir, (2014) ‘Mowing the Grass’: Israel’s Strategy for Protracted Intractable Conflict. *Journal of strategic studies*. [Online] 37 (1), 65–90. s, 66

soldater och bulldozrar för att nå framgång i den urbana miljön.⁸ Cirka 20 år senare genomförde Israel ytterligare en operation i Jenin, Operation Home and Garden.⁹ Fienden är då mer teknologiskt avancerad och Israel är politiskt mindre benägen att ta förluster.

Det vetenskapliga problemet är taktisk anpassning när strategin kvarstår. Vilka av taktikerna och metoderna har anpassats för att fortsatt uppnå önskat resultat i så kallade ”mowing the grass” operationer 20 år senare? Trots att fienden har anpassat sig och Israels förutsättningar förändrats. Genom att jämföra och beskriva operationerna i Jenin 2002 och 2023 kan en tydligare bild av den urbana upprorsbekämpningens anpassning skapas. Studien bidrar till förståelse för statliga aktörers taktiska anpassning i urbana operationer där de grundläggande strategiska ramarna förblir oförändrade.

Tidigare forskning

Upprorsbekämpning är ett ämne där mycket forskning har genomförts. Det förekommer flertalet teorier om hur upprorsbekämpning ska tillämpas. Inledningsvis presenteras grundläggande information om upprorsbekämpning. Avsnittet övergår sedan till israelisk upprorsbekämpning som avslutas med vilka taktiker och metoder som Israel nyttjat i urban upprorsbekämpning.

Upprorsbekämpning

Kilcullen skrev, ”There is no constant set of operational techniques in counterinsurgency; rather, this is a form of ‘counter-warfare’ that applies all elements of national power against insurrection. As insurrection changes, so does counterinsurgency. Hence, to understand modern counterinsurgency one must first understand modern insurgency.”¹⁰ Detta innebär att det måste finnas förståelse om vilken typ uppror som pågår för att kunna bekämpa upproret.

⁸ S. G. Jones, (2007) Fighting Networked Terrorist Groups: Lessons from Israel. *Studies in conflict and terrorism*. [Online] 30 (4), 281–302. s, 284

⁹ P. Rogers, The Meaning of the Jenin Raid. *Rethinking Security*. (31/7 2023) <https://rethinkingsecurity.org.uk/2023/07/31/the-meaning-of-the-jenin-raid/> (Hämtad 2026-03-16).

¹⁰ Kilcullen, Counter-insurgency Redux. s, 112

Upprorsbekämpning har förekommit sedan uppförandet av samhällen. Den studerade upprorsbekämpningen har sin grund i 1800-talets Spanien med *gerillor* som stred mot Napoleons styrkor.¹¹

Uppror innebär att en ickestatlig organisation med våldsamma medel försöker uppnå politiska mål. Dessa kan vara att underminera den sittande regeringen, ett oberoende från staten eller större autonomi. Den typ av strid som upprorsmakarna för, kan benämnas *gerillakrigföring*. Gerillakrigförings grundläggande strategi innebär att låta beväpnade, lättroliga små enheter eller grupper genomföra våldsamma tillslag på den sittande regeringens resurser för att straffa staten. Dessa små enheter undviker samtidigt stridskontakt med en statlig huvudstyrka. Vidare försöker denna gerillagrupp att skapa allianser med civilbefolkningen.¹² För att motverka detta fenomen med uppror och behålla kontroll över sitt territorium kan staterna tillämpa upprorsbekämpning, även kallat 'counter insurgency' (COIN).¹³ Det förekommer i moderna sammanhang att upprorsmakare benämns som terrorister. Bekämpandet av terrororganisationer benämns terroristbekämpning eller 'counter terrorism' (CT).¹⁴ Inom upprorsbekämpning behandlas CT och COIN i forskningen ibland synonymt,¹⁵ därför behandlas båda i denna studie under samlingsbegreppet *upprorsbekämpning*.

COIN innebär en högre ambition än CT.¹⁶ Problematiken med att särskilja COIN och CT är att de kan ske samtidigt i samma konflikt och att de kan komplettera varandra. De är olika typer av krigföring som påverkar varandra. "A counterterrorism approach which employs lethal force across borders can be unpopular and deepen an insurgency, while a counterinsurgency approach which entrenches an illegitimate government and undercuts the leverage that external players have may raise the costs of achieving counterterrorism objectives."¹⁷ Om upprorsbekämpning inte hanteras rätt kan tillvägagångssättet försvaga den andra metodens effektivitet.¹⁸

¹¹ J. Lyall, & I. Wilson, (2009) Rage Against the Machines: Explaining Outcomes in Counterinsurgency Wars. *International organization*. [Online] 63 (1), 67–106. s, 68

¹² Ibid, s, 70

¹³ J. Nyström, (2010) Upprorsbekämpning – en militär angelägenhet på det civila samhällets villkor. *Kungliga vetenskapsakademien*. https://kkrya.se/wp-content/uploads/Artiklar/103/kkrvaht_3_2010_10.pdf. (Hämtad 2026-03-09). s. 140.; S. A Cohen, & E. Inbar, (1991) Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. *Small wars & insurgencies*. [Online] 2 (1), 41–60. s, 41

¹⁴ Petrelli, Detering Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005. s, 673 - 674

¹⁵ Ibid, s, 673

¹⁶ Ibid, s, 674; D. Byman, (2011) The Lebanese Hizballah and Israeli Counterterrorism. *Studies in conflict and terrorism*. [Online] 34 (12), 917–941. s, 918

¹⁷ M. J. Boyle, (2010) Do counterterrorism and counterinsurgency go together? *International affairs (London)*. [Online] 86 (2), 333–353. s, 352

¹⁸ Ibid, s, 352

Problematiken med att hantera CT och COIN som samma sak är att det påverkar vilka medel och metoder som används mot hotet.¹⁹

För att motverka fenomenet med uppror och behålla kontroll över sitt territorium kan staterna tillämpa upprorsbekämpning. Det finns få universella metoder för upprorsbekämpning och de metoderna måste tas i kontext med det bakomliggande politiskt motivet.²⁰ Det är dock omdiskuterat huruvida upprorsbekämpning är en fungerande metod. COIN-operationer har beskrivits som en återvändsgränd och ett påhitt.²¹

Upprorsbekämpning går att föreställa sig som en skala, från *invånarfokuserat* till *utrotningsfokuserad*. De invånarfokuserade teoretikerna är bland annat David Galula och general Petraeus som båda förespråkar *hearts and minds*. Det innebär att bygga upp och skapa en positiv uppfattning om upprorsbekämparna för att vinna över befolkningen.²² Andra sidan spektrumet är utrotningsfokuserad upprorsbekämpning som Benjamin Valentino beskrivit i sin bok *Final Solutions : Mass Killing and Genocide in the 20th Century*.²³ Valentinos centrala tes kring *massvåld* innebär att det är “a brutal strategy designed to accomplish leaders most important ideological objectives and counter what they see as their most dangerous threats.”²⁴ Valentino beskriver att det förekommer färre uppror om alla upprorsmakare är döda.²⁵ Vidare finns teser att upprorsbekämpning inte är möjligt då det inte ger önskat resultat. Det som har visat sig ge resultat har varit fredsbevarande insatser. Att försvara befolkningen är det som är av stor vikt för att nå framgång i fredsbevarande insatser.²⁶

¹⁹ Ibid, s, 353

²⁰ Nyström, Upprorsbekämpning – en militär angelägenhet på det civila samhällets villkor. s. 140.; Cohen, & Inbar, Varieties of counter-insurgency activities: Israel’s military operations against the Palestinians, 1948-90. *Small wars & insurgencies*. s, 41

²¹ N. Reynolds, (2019) Learning Tactical and Operational Combat Lessons for High-End Warfighting from Counterinsurgency. *The RUSI journal*. [Online] 164 (7), 42–53. s, 45

²² M. S. Watson, (1965) Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice, by Robert R. Bowie and David Galula. *Political science quarterly*. [Online] 80 (2), 324–325. s, 324 – 325. & David H. Petraeus (2008) Learning counterinsurgency: observations from soldiering in Iraq [Paper in special edition: Counterinsurgency.]. *Australian Army journal*. 5 (2), 57–74.

²³ B. A. Valentino, (2013) *Final Solutions : Mass Killing and Genocide in the 20th Century*. 1st ed. [Online]. Ithaca, NY: Cornell University Press, s, 196 – 197;

²⁴ S. N. Kalyvas, (2004) THE URBAN BIAS IN RESEARCH ON CIVIL WARS. *Security studies*. [Online] 13 (3), 160–190. s, 160

²⁵ Valentino, *Final Solutions : Mass Killing and Genocide in the 20th Century*. s, 66 - 69

²⁶ L. Howard, (2019) Peacekeeping is Not Counterinsurgency. *International peacekeeping (London, England)*. [Online] 26 (5), 545–548. s, 546

Den moderna upprorsbekämpningen är föränderlig. Den har inte längre en tydlig insurgentgrupp som var normerande förr. Det kan samexistera flera olika insurgentgrupper som jobbar i olika syften. Deras strategi är inte längre endast för att störta staten, de kan även sakna en sammanhängande strategi. Detta gör att upprorsbekämparna ”must control the overall environment rather than defeat a specific enemy”.²⁷

Moderna insurgenter opererar allt oftare i den urbana miljön, där det är enklare att gömma sig från moderna underrättelseinhämtande system. Landsbygden föredrogs tidigare av upprorsmakare då det var enklare att gömma sig och fly i denna miljö. Den urbanisering som insurgenter genomfört kan förstås som ett motmedel mot den teknologiskas utvecklingen av luftburna farkoster med spaningsresurser.²⁸

Vidare har den teknologiska utvecklingen inom kommunikation medfört ändrade taktiker för insurgenter. Möjligheter till snabbare koordinering och hemgjorda sprängladdningar (IED) förändrar vilka metoder upprorsmakarna använder. Detta i sin tur påverkar vilket motmedel som upprorsbekämparna använder.²⁹

Israelisk upprorsbekämpning

Mellan Galula, Petraeus och Valentinos idealtyper kan Israels strategi placeras, den benämns *mowing the grass*.³⁰ Mowing the grass innebär att tillåta upprorsmakare och deras organisationer att succesivt växa sig starkare och utvecklas. När upprorsmakarna uppfattas som ett hot, beslutas det att genomföra operationer för att reducera deras förmåga. Efter den reducerande operationen övergår det till en lugnare period där upprorsmakarna kan återigen växa starkare och utvecklas, detta sker upprepade gånger i cykler. Strategin används primärt i CT-sammanhang.³¹ Denna typ av återkommande repressalier har varit framträdande i Israels upprorsbekämpning.³²

Israelisk upprorsbekämpning har utvecklats sedan uppförandet av staten 1948. Varje fall av upprorsbekämpning måste behandlas som ett nytt fall, detta medför att nya fall behöver nya

²⁷ Kilcullen, Counter-insurgency Redux. s, 124

²⁸ Ibid, s, 118 - 120

²⁹ Ibid, s, 120 - 121

³⁰ M. Gibilisco, (2023) Mowing the grass. *Journal of theoretical politics*. [Online] 35 (3), 204–231. s, 204; E. Inbar, & Shamir, ‘Mowing the Grass’: Israel’s Strategy for Protracted Intractable Conflict. s, 68

³¹ Gibilisco. Mowing the grass. s, 204

³² Cohen, & Inbar, Varieties of counter-insurgency activities: Israel’s military operations against the Palestinians, 1948-90. *Small wars & insurgencies*. s, 43

metoder.³³ Vid det inledande skedet av israelisk upprorsbekämpning användes metoder hämtade från polisiära taktiker samt material för kravallkontroll. Vidare användes taktiker som ekonomiska sanktioner, att klippa telefonlinjer och skapa specialenheter, vars uppgift var att leta och nedkämpa upprorens mest extrema delar.³⁴ Att försvåra för befolkningen kan vara problematiskt då den urbana miljön än mer tydliggör, att en stark ideologi är vitalt för gerillan. Majoriteten av befolkningen i området måste stå bakom upproret annars accepterar de inte konsekvenserna som följer.³⁵ Under utvecklingen har Israel anpassat sina metoder. Cohen och Inbar menar att det finns tre olika faktorer för att förklara hur Israel väljer metod för militär upprorsbekämpning. Dessa är *politiska mål, val av militär strategi* och *skala av våld*.³⁶

Politiska mål måste uppfyllas för att operationen ska kunna klassificeras som en framgång. Israel använde två skalor för politiska mål, *måttlig* och *omfattande*. Måttlig innebär att öka avskräckning och tvång inte att lösa de underliggande problemen. Omfattande innebär att förinta och eliminera politiska motståndare genom att infoga fullskalig skada på upprorsbekämparna och deras infrastruktur.³⁷ Detta kan likställas med israelisk upprorsbekämpning som fiendefokuserat eller befolkningsfokuserat. Fiendefokuserat är mer inriktat mot enstaka tillslag mot organisationen och kan klassas som CT medan COIN-operationer är mer befolkningsfokuserat.³⁸ Detta är också problematiskt då CT-operationer i Libyen mot Hizbollah benämns både som ett krig mot en stat och en kamp mot en terrororganisation.³⁹

Militär strategi delas in i två delar, *förintelse 'annihilation'* och *utnötning 'attrition'*. Förintelse innebär att genom avgörande tillslag mot upprorsmakarna uppnå de politiska målen. Utnötning sker när förintelse inte är möjlig. Då genomförs utdragna operationer som är resurstunga. Israel föredrar att genomföra operationer av typen förintelse. Dessa är mindre resurskrävande samt det minimera risken av ingripande från närliggande länder.⁴⁰ Israel har däremot använt båda metoderna. Under 1980-talet var strategin att utnöta upprorsmakarna med fysiska och

³³ Ibid, s, 41

³⁴ Petrelli, *Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005*. s, 668

³⁵ Kalyvas, *THE URBAN BIAS IN RESEARCH ON CIVIL WARS*. s, 173

³⁶ Cohen, & Inbar, *Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. Small wars & insurgencies*. s. 43 - 44

³⁷ Ibid, s. 43

³⁸ Petrelli, *Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005*. s, 673 - 674

³⁹ Byman, *The Lebanese Hizballah and Israeli Counterterrorism*. s, 932 - 933

⁴⁰ Cohen, & Inbar, *Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. Small wars & insurgencies*. s. 44

ekonomiska medel vilket förvärrar det dagliga livet för invånarna.⁴¹ Under 1990-talet skedde en utveckling av nyttjandet av specialförband samt obemannade flygande farkoster (UAV). Dessa användes i kombination med ledningsstödsystem och elektronisk övervakning av det elektromagnetiska spektrumet för att få ett övertag över fienden. Dessa resurser möjliggjorde ett aktivt försvar, genom en kombination av flyg och specialförbands tillslag. Det skedde begränsat med förebyggande åtgärder för att vinna över befolkningen.⁴²

Skala av våld delas in i stor respektive liten skala av våld, 'major' respektive 'minor scale of violence'. Stor skala innebär att en större mängd personal och materiel används i operationerna. Liten skala innebär att operationerna genomförs med små vältränade enheter med hög drivkraft.⁴³ Ett exempel på stor skala av våld skedde under sjudagarskriget 1993. Israel använde artillerield, stridsflyg samt attackhelikoptrar för att bekämpa Hizbollah.⁴⁴ Denna inställning av storskaligt våld kvarstod till 2000-talet och utbrottet av konflikten som benämns andra intifadan. I den upprorsbekämpningen använde Israel taktiker och stridstekniker från vad som kan benämnas 'Diffused Warfare'. Innebörden av det är att välutvecklade underrättelsesystem i samband med precisionsbomber, attackhelikoptrar, stridsflygplan, UAV och specialförband används i kombination för att snabbt nå målen med operationen.⁴⁵ Detta kan klassas som en mindre mängd våld.

Vilken typ av operation som används bestäms utifrån vilken operation som anses ha högst sannolikhet att nå framgång, men samtidigt innebär så liten påverkan i den politiska omvärlden som möjligt.⁴⁶ Den politiska påverkan på stridssätt visades under 1980-talet då huvudtaktiken var att genomföra markoperationer med infanterisoldater. Det visade sig vara föråldrat 1987 på grund av motviljan att ta israeliska förluster samt att den teknologiska utvecklingen hade avancerat till den nivån att alternativa lösningar kunde användas.⁴⁷ Den politiska påverkan uppenbarades även under 1990-talet då Israel ändrade sin inställning från förebyggande attacker

⁴¹ Petrelli, *Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005*. s, 668

⁴² Ibid, s, 668 - 669

⁴³ Cohen, & Inbar, *Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. Small wars & insurgencies*. s. 44

⁴⁴ Byman, *The Lebanese Hizballah and Israeli Counterterrorism*. s, 922

⁴⁵ Petrelli, *Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005*. s, 672

⁴⁶ Cohen, & Inbar, *Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. Small wars & insurgencies*. s. 45

⁴⁷ Petrelli, *Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005*. ss, 685 - 686

till att vara mer återhållsam. Den anpassningen skedde på grund av det förändrade omvärldsläget i regionen samt en politisk osäkerhet.⁴⁸

Israel har en historia att slåss på andras territorium, bland annat för att minimera skadorna på deras territorium samt en historisk inriktning på aggressivitet och framåtanda i den israeliska armén. Det är vanligt att öka intensiteten i striderna mot fienden när fienden har framgång för att tvinga fienden till att övergå till försvar.⁴⁹

Israel genomför begränsat med hearts and minds operationer då det inte anses fungera i den omgivande arabiska kulturen samt med Israels belägringsmentalitet. Detta leder till att de exkluderar det sociala, ekonomiska och kulturella i upprorsbekämpningen.⁵⁰ Det innebär även att Israel lägger stor vikt på det militära våldet i sin upprorsbekämpning.

Israelisk Upprorsbekämpning i urban miljö.

Israel har genomfört flertalet operationer i urban miljö från 2000-talet och framåt, där taktiker och metoder har förändrats. I början av 2000-talet användes en stor mängd soldater.⁵¹ De nyttjade bulldozrar för att riva byggnader, vilket syftade till att undgå fiendlig prickskytteeld, IED:er samt för att skapa nya framryckningsvägar. Signalspaning nyttjades för att lokalisera fienden och deras rörelse medan UAV:er rekognoserade terrängen från luften.⁵² Israel drog fördel av sina överlägsna ledningstödssystem, informationsinhämtning och den snabba kopplingen mellan sensor och skytt på den taktiska nivån.⁵³

Det förekom flera problem med att operera i den urbana miljön. Problematik som ”The density of terrain is greater in urban than in non-urban environments, opposition forces are more dispersed, there is less distance between combatants and noncombatants, the likelihood of casualties is higher, and the criteria for success and failure are often more difficult to assess.”⁵⁴ Utöver detta medger bebyggelsen skydd och skyl för prickskyttar. Trånga gator

⁴⁸ Ibid, s, 669

⁴⁹ Ibid, s, 676

⁵⁰ Ibid, s, 680

⁵¹ Jones, Fighting Networked Terrorist Groups: Lessons from Israel. s, 284

⁵² Ibid, s, 285 – 286; Morag, Urban Warfare: The Recent Israeli Experience. s, 84 - 85

⁵³ Petrelli, Deterring Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005. s, 679

⁵⁴ Jones, Fighting Networked Terrorist Groups: Lessons from Israel. s, 285

försvårar för stridsvagnar och stridsfordon. Avloppssystem och tunnlar medger oupptäckt rörlighet för motståndaren i området.⁵⁵

För att hantera dessa problem upprättade Israel en träningsanläggning för strid i bebyggelse. Denna användes för att öva på taktiker inför kommande operationer.⁵⁶ Efter införandet av träningsanläggningen implementerades en del nya taktiker. För att undvika oavsiktliga skador användes målspecifik ammunition i kombination med informationsinhämtning från luftburna farkoster samt informanter. Vidare använde Israel telefonvarningar och avfyrning av ammunition utan sprängmedel i på taken, vilket benämndes ”roof knocking” för att varna för kommande anfall.⁵⁷ Israel genomförde planerade och uppkomna flyganfall på fientliga mål samt genomfördes flygunderstöd.⁵⁸

Taktiken fortsatte utvecklas och fokuset försköts 2012 mot mer luftangrepp med precisionsbomber med visst understöd av specialförband. Detta kompletterades med ett ökat antal underrättelseofficerare, UAV och flygfarkoster för att skapa en god situationsuppfattning. Detta kombinerades med fortsatta telefonsamtal och ”roof knocking”, vidare använde de flygblad för att varna om kommande attacker. Trots att fokuset var på luftoperationer inkallades 57 000 reservister för en eventuell markoperation.⁵⁹

Efter de framgångsfulla luftattackerna 2012 flyttade Hamas sina tillgångar underjord för att göra dem mindre sårbara för israeliska flyganfall. Detta gjorde att Israel 2014 behövde använda marktrupper. Marktrupperna använde stridsvagnar och bepansrade fordon med aktivt motmedel mot pansarvapen. Dessa visade sig vara av yttersta vikt för att minimera skador på israeliska soldater. Vidare förbättrade Israel sin informationsinhämtning via UAV och informanter samt investerade ytterligare i bepansrade fordon och aktiva motmedel.⁶⁰

7 oktober 2023 genomförde Hamas en terrorattack mot Israel där de dödade 1200 israeler och tillfångatog 250. Därefter påbörjade Israel ett omfattande krig mot Hamas i Gazaremsan.⁶¹

⁵⁵ Ibid, s, 285

⁵⁶ Morag, Urban Warfare: The Recent Israeli Experience. s, 85 - 88

⁵⁷ Ibid, s, 88

⁵⁸ Ibid, s, 89

⁵⁹ Ibid, s, 90

⁶⁰ Ibid, s, 92 - 93

⁶¹ P. Buhn, (2024) Just war, human shields, and the 2023-24 Gaza War. *Israel affairs*. [Online] 30 (5), 863–878. s, 863 - 865

Sammanfattning tidigare forskning

Israeliska upprorsbekämpningsoperationer genomfördes i återkommande omgångar. Det finns en motvilja att använda marktrupper för risken att förlora israeliska liv. De använder fortfarande marktrupper om det krävs för att nå framgång i sin upprorsbekämpning. Israel pendlar mellan att genomföra små eller storskaliga operationer. Detta leder till frågan: vilket tillvägagångssätt använde Israel i sin upprorsbekämpning innan starten av Gaza kriget? Hade Israel återgått till mer marktruffokuserad upprorsbekämpning eller fortsatte de med huvudsakligen luftoperationer med understöd av specialförband?

Det är en tunn linje mellan COIN och CT samt vilka metoder som används i upprorsbekämpning, det varierar beroende på vilken strategi landet har anammat. Israel har fokuserat på ”Mowing the grass” med de fördelar och nackdelar den strategin medför. På grund av deras val av strategi har fokuset i deras upprorsbekämpning primärt varit att nedkämpa upprorsmakare. Israel har gjort en taktisk och teknologisk utveckling med deras upprorsbekämpande operationer. De har lärt sig av sina framgångar och misstag och pendlat mellan metoder. Det är däremot inte uppenbart vilka metoder som används efter 2014 och innan Gazakriget. Israels fokus på att nedkämpa upprorsmakare gör att Israel är militärt effektiv i urban miljö. Genom att jämföra och beskriva Israels upprorsbekämpande tillvägagångssätt i Jenin 2002 och i Jenin 2023 under operation Home and Garden kan Israels upprorsbekämpande utveckling beskrivas i denna studie. Samt en generell djupare förståelse för vilka metoder som används inom urban upprorsbekämpning. Det är den inomvetenskapliga luckan som denna studie har för avsikt att täcka.

Syfte och frågeställning

Den här studien syftar till att bidra till den övergripande krigsvetenskapliga forskningen om staters upprorsbekämpning i urban miljö. Mer specifikt syftar denna studie till att beskriva utvecklingen av israeliska taktiker och metoder för upprorsbekämpning i urban miljö från den andra intifadan till innan starten av Gaza kriget 2023. Studien har för avsikt att besvara forskningsfrågan:

Hur har det israeliska taktiska agerandet i Jenin förändrats mellan 2002 och 2023?

Avgränsningar

Studien avgränsas till operationerna i Jenin mellan den 3e och 18e april 2002 samt mellan den 3e och 5e juli 2023. Detta är under *Operation Defensive Shield* och *Operation Home and Garden* även känd som *House and Garden*, i studien benämns den endast som Home and Garden. Tidsavgränsningen sker för att endast studera när det var trupp i Jenin. Det utelämnar uppbyggnaden som gjordes inför operationerna. Dessa avgränsningar möjliggör en djupare analys av den taktiska nivån.

Vidare avgränsas studien till det israeliska perspektivet, detta exkluderar vissa vinklar från upprorsmakarnas sida vilket leder till att studien kan missa vissa ingående delar i fiendens agerande, vilket kan påverka hur Israel väljer att lösa uppgifter inom operationen.

Slutligen kommer studien att avgränsas till verkansdelar och de som understödjer verkansdelarna.⁶² Detta gör att den humanitära aspekten av upprorsbekämpning och strid i urban miljö exkluderas. Vissa taktiska metoder används på grund av humanitära skäl, i urban miljö, dessa inkluderas i studien. Icke-statliga organisationer och liknande kommer inte inkluderas.

Teori

Val av teori

Israels strategi för upprorsbekämpning benämns som *Mowing the Grass*. Det huvudsakliga syftet med upprorsbekämpningen är att nedkämpa hot samt reducera upprorsmakarnas förmågor mot den israeliska staten.⁶³ På grund av att huvudfokus inom strategin är att föra strid kommer ett brett teoretiskt ramverk om stridens grundpelare att användas, inte en upprorsbekämpningsteori. För att kunna analysera Israels taktiska utveckling kommer analysen ske utifrån de grundprinciper som Leonhard presenterar i sitt teoretiska verk. Grundprinciperna är *verkan, rörelse och skydd*.⁶⁴

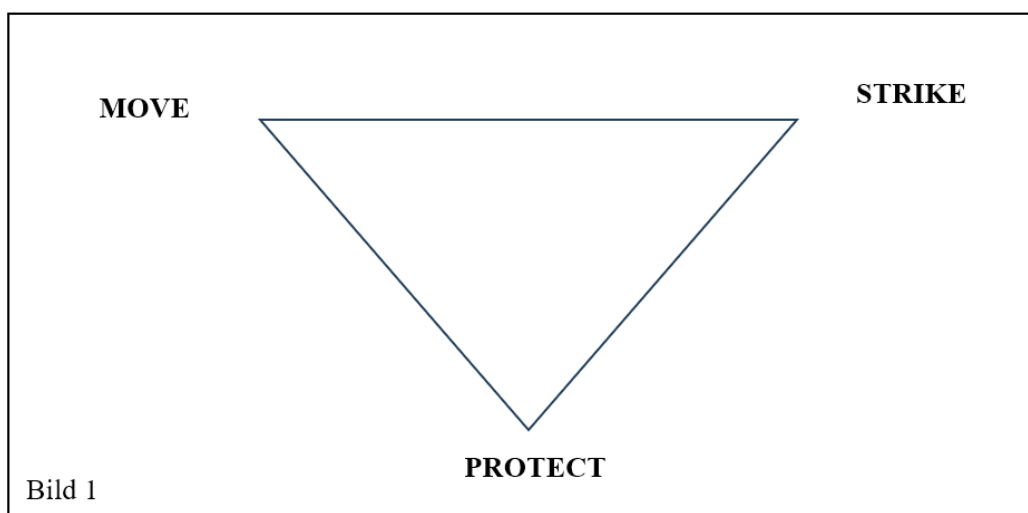
⁶² Med verkansdelar avses de eller det som kan avge kinetiskt våld i staden men även drönare/ UAV.

⁶³ Inbar, & Shamir, 'Mowing the Grass': Israel's Strategy for Protracted Intractable Conflict. s. 72 - 75

⁶⁴ J. F. C. Fuller, (1923) *The reformation of war*. New York: Dutton & company. s. 25 – 27; R. R. Leonhard, (2017) *Fighting by minutes : time and the art of war*. 2nd edition. Förenta staterna: Createspace. s. 24,

Leonhard utforskar i sitt verk hur tid påverkar krig och strid. För att möjliggöra sin analys använder han de tre grundprinciperna som en basplatta att bygga vidare från. Detta görs för att kunna studera samspelet mellan verkan, rörelse och skydd i tid och rum på taktisk nivå. Vidare förklaras förhållandet mellan de tre för att kunna förstå samspelet mellan principerna. Leonhard nämner även att grundpelarna är vitala på taktisk nivå i anfall och försvar.⁶⁵ Då fokuset i studien är stridens grund på taktisk nivå och vilka metoder som används och inte framgång eller seger på taktisk nivå, lämpar sig därav teorin väl för att beskriva förändringen i Jenin på taktisk nivå.

Denna studie kommer enbart använda verkan, rörelse och skydd. Valet sker för att de är grundstenar i förändret av striden,⁶⁶ samt att ett brett teoretiskt verk möjliggör en bred utforskning av den taktiska utvecklingen. Vidare medger valet av teori att ett vidare spektrum av metoder och taktiker kan observeras då de ses som grundkomponenter för taktiker och metoder. Slutligen väljs inte teorier som till exempel Friedmans *On Tactics* då de fokuserar på hur framgång nås.

*Bild 1: Leonhards triad.*⁶⁷

⁶⁵ Leonhard, *Fighting by minutes : time and the art of war*. s, 18

⁶⁶ Fuller, *The reformation of war*. s. 25 – 27; Leonhard, *Fighting by minutes : time and the art of war*. s. 24, 30; W. S. Lind, et al. (2006) *Handbok i manöverkrigföring*. 1. förkortade och kommenterade uppl. Stockholm: Försvarshögskolan. s. 21 - 24

⁶⁷ Leonhard, *Fighting by minutes : time and the art of war*. s, 30

Stridens triad

Leonhard förklarar att det finns tre huvuddelar av krigföring i hans bok ”*fighting by minutes*”. Han presenterar information som han har inhämtat från J.F.C. Fuller.⁶⁸ Fuller nämner verkan, rörelse och skydd som ”protection, offensive action, and movement”.⁶⁹ Huvuddelarna är verkan, rörelse och skydd. Utöver dessa finns andra förmågor som underrättelse, logistik och ledning. Dessa syftar däremot till att understödja triaden, vilket är det som ytters avgör striden.⁷⁰ Verkan, rörelse och skydd är ständigt i ett samspel. De kan inte alla vara verksamma samtidigt därav är det vitalt av att hitta en balans mellan förmågorna utefter de uppgifter som ska lösas.⁷¹

Verkan ”Strike”

Verkan definieras som användandet av vapen för att attackera fienden. Vapnen har under historiens lopp utvecklats från spjut till stridsvagnar och attackflygplan med robotar. Tidigare har verkan delats upp i två delar med antingen chockvapen, som spjut och bajonett, eller projektilvapen, som stenar och pilbågar. Leonhard argumenterar för svårigheterna med att klassificera samtliga moderna vapen under de kategorierna på grund av den teknologiska och taktiska utvecklingen.⁷²

I modern krigföring är det främst projektiler som används och Leonhard särskiljer mellan direktriaktad och indirekt eldgivning. Där de särskiljer från att en individ direkt riktar och verkar mot något eller någon och att skjuta på något eller någon bortom det visuella. Han påstår även att chockvapen har utgått i moderna sammanhang, det enda aktuella vapnet av detta slag är bajonett. Verkan innebär enligt Leonhard att någon använde sitt vapen antingen direktriaktat eller indirekt.⁷³

Rörelse ”Move”

Rörelse definieras som att byta position. Rörelsen sker för att ta sig till en plats där enheten kan lösa sin uppgift, antingen till viktig terräng eller där fienden är. Leonhard nämner att det är svårare än det låter med att förflytta trupp. Det behövs utbildning, rätt material och planering

⁶⁸ Ibid, s, 18

⁶⁹ Fuller, *The foundations of the science of war*. s, 146

⁷⁰ Leonhard, *Fighting by minutes : time and the art of war*. s, 18

⁷¹ Ibid, s, 29

⁷² Ibid, s, 19 - 20

⁷³ Ibid, s, 19 - 20

för att lyckas. Även med rätt förutsättningar kan det gå fel, enheter kan hamna på platser där de riskerar att bli utsatta för fientliga attacker.⁷⁴

Skydd ”Protect”

Skydd definieras som åtgärder som tas av enheter och vapensystem för att skydda sig själva. Det är av vikt att särskilja på skydd av personal och materiel från att skydda ett terrängavsnitt. Skyddsåtgärder inkluderar enligt Leonhard samtliga åtgärder som tas för att minimera den påverkan som fienden kan ha på enheter och system. Dessa kan vara bepansringar, befästningar, kamouflage eller vilseledningar. Om försvaret är passivt och statiskt överlämnas initiativet till fienden. De har då möjligheten att anfalla från samtliga riktningar, därav behöver försvarens skyddsåtgärder kunna skydda i alla riktningar.⁷⁵

Metod

Forskningsdesign

Studien har en beskrivande jämförande fallstudiedesign som syftar till att undersöka Israels taktiska utveckling från 2002 till 2023.⁷⁶ Studien genomförs för att belysa utvecklingen. En beskrivande studie genomförs för att klarlägga hur något ser ut, i detta fall den taktiska utvecklingen i Jenin.⁷⁷ Styrkan med den beskrivande metodologin är att fokuset är på fallet och inte varför det blivit som det blivit.⁷⁸ Valet av att genomföra en jämförande studie sker på grund av att kunna undersöka förändringen. För att undersöka förändringen måste ett ”innan” och ”efter” existera för att möjliggöra jämförelsen. Därför genomförs studien som en jämförelse mellan två olika årtal enligt mest lika-design.⁷⁹ Det är samma stat som genomförs operationen, det är på samma plats och det är samma motståndare, vilket gör att Jenin är lämpligt att använda för att jämföra för att se vilka metoder som används. Det som skiljer är målet med operationen,

⁷⁴ Ibid, s, 18 - 19

⁷⁵ Ibid, s, 21

⁷⁶ S. B. Merriam, & B. Nilsson, (1994) *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur. s, 41; A. Johannessen, et al. (2020) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Upplaga 2. Stockholm: Liber. s, 196

⁷⁷ P. Esaiasson, et al. (2024) *Metodpraktikan : konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. Sjätte upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik. s, 29

⁷⁸ Merriam & Nilsson, *Fallstudien som forskningsmetod*. s, 41

⁷⁹ Esaiasson, et al. *Metodpraktikan : konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. s, 294; T. Denk, (2012) *Komparativa analysmetoder*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. s, 46 - 47

2002 var det att skapa ett nytt säkerhetsläge för Israel och 2023 för att bekämpa upprorsmakare i Jenin. Det har dock antytts att målet med båda operationerna var att omhänderta vapen, ammunition, IED:er, samt gripa och nedkämpa terrorister.⁸⁰

Som tidigare nämnt påverkas metodvalet av de existerande politiska målen. Detta kan vara en alternativ förklaring till varför det är skillnad. Däremot är fallet det närmsta vi kommer där de är lika i flest aspekter som är relevanta och det som gjordes i Jenin 2002 vara att bekämpa upprorsmakare. Vidare är de politiska målen mindre relevanta eftersom det intressanta i studien är vilken typ av taktik och metod som användes, inte varför metoden användes. Då studien inte har en förklarande ambition.

Studien genomförs som en deduktiv studie. Detta innebär att studien först skapar ett analysredskap för att sedan analysera materialet utifrån.⁸¹

Materialet analyseras utifrån vad som liknar ett dokumentanalysperspektiv. Detta innebär att bland annat texter, dokument, memoarer och utredningar används för att utvinna sann information. Källkritik är av stor vikt eftersom det är informationen i texten, om vad som hände i verkligheten, som är intressant och inte intolkning av textens mening i vad som kan ses som en renodlad textanalys.⁸²

Operationalisering

Teorin operationaliseras genom *verkan, rörelse och skydd* som sedan brutits ned till indikatorer. De frågor som ställs till materialet kommer vara breda för att kunna omfatta hela vidden av en eventuell taktisk utveckling. Risken med att ställa en för preciserad fråga till studien om taktisk utveckling är att det riskerar att missa utveckling som sker utanför den specificerade frågan. Därav för att möjliggöra att studera omfattande förändringar kommer breda frågor att ställas för att studera Israels agerande. För att kunna observera en förändring kommer de operationaliserade frågorna appliceras på materialet från 2002 respektive 2023. När de ställs emot varandra kommer en skillnad observeras.

⁸⁰ S. Catignani, (2008) *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. London ; Routledge. s, 111; U. Dekel, A. Kurz, The operation in Jenin: Time for a complementary move. *INSS*. (2023-07-16). <https://www.inss.org.il/publication/home-and-garden/> (Hämtad 2026-03-31).

⁸¹ Esaiasson, et al. *Metodpraktikan : konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. s, 81

⁸² *Ibid*, s, 304

Verkan

Verkan operationaliseras till att alla metoder som syftar till att används för att nå verkan kan beskrivas. Detta sker för att inte missa någon del som används för att attackera sin fiende. Indikatorer är till exempel att drönare, precisionsbomber eller artillerield används. Soldater används. Specifika system används för att påverka fienden. Specifika vapensystem används för att påverka fienden. För att undersöka detta ställs följande fråga till materialet:

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera verkan i sin operation?

Rörelse

Rörelse operationaliseras till att alla metoder som syftar till att ta sig till en plats där de kan verka undersöks. Indikatorer kan exempelvis vara användning av helikoptrar eller bulldozrar. Förflyttning sker genom hus, med fordon, fotsoldater eller skedde framryckning genom väggar. De skapar nya framryckningsvägar. Specifika framryckningsvägar användes för att möjliggöra rörelse. För att undersöka detta ställs följande fråga till materialet:

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att möjliggöra rörelse i sin operation?

Skydd

Skydd operationaliseras till de metoder som syftar till att användas för att uppnå skydd kan beskrivas. Indikatorer kan exempelvis beröra om bepansrade fordon användes, vilka framryckningsvägar väljs, skydd sker i form av verkan. Soldaterna grupperar på platser med skydd. Tekniska system används för att inte utsätta personal för risk. Specifika metoder användes för att minimera risk för skada hos soldater. För att undersöka detta ställs följande fråga till materialet:

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera skydd i sin operation?

Material

Målet med en jämförande studie är att göra en korrekt beskrivning av händelseförloppet. Valet av källmaterial styrs av studiens syfte och det tillgängliga materialet.⁸³ Materialet består av andrahands- och tredjehandskällor, dessa har varit från böcker, nyhetsartiklar och rapporter. För att upprätthålla en hög trovärdighet i studiens material har triangulering av källorna använts. Minst tre oberoende källor har använts för varje påstående för att höja trovärdigheten i informationen av andra och tredjehandskällor.

Empirin har insamlats från öppna källor. Använda sökord inkluderar ”Jenin raid 2023”, ”Operation House and Garden 2023”, ”Operation Home and Garden”, ”Operation Defensive Shield”, ”Israeli report Jenin July 2023” samt systematiska kombinationer av, ”Israel”, ”Jenin”, ”Drones”, ”July 2023”, ”2002”, ”tactics”, ”raport”, ”Maoz”, ”Spike firefly”, ”attack helicopter”, ”tank”, ”combat”, ”specialoperations”, ”IDF” och ”Israeli defence force”. Sökstrategin grundas i att kunna ge en sådan tydlig bild av förloppen som möjligt.

Källkritik

Materialet i studien kommer källkritiskt granskas utifrån kriterierna äkthet, oberoende, samtidighet och tendens.⁸⁴ Dessa kommer diskuteras källkritiskt under kategorierna böcker, nyhetsartiklar och rapporter på grund av mängden empiri.

Böcker

De böcker som använts är *Concrete hell: urban warfare from Stalingrad to Iraq, Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*, *Encyclopedia of the Israeli-Palestinian conflict* och *Israel, strategic culture and the conflict with Hamas : adaptation and military effectiveness*. De används för att beskriva händelser från 2002. De uppfyller äkthetskriteriet då de alla är böcker med existerande författare. Böckerna är andrahandskällor och återberättar händelseförloppen. Böckerna hänvisar till källor i texten. Böckerna använder olika källmaterial

⁸³ Ibid, s, 303 - 304

⁸⁴ Ibid, s, 138 - 143

vilket höjer oberoendet. Böckerna är skrivna av doktorander och professorer samt av en överstelöjtnant.

Böckerna är skrivna 2008, 2010, 2011, 2012 och 2018 de har alla liknande samtidighet och publicerades 6 – 10 år efter händelsen förutom den sista vilket är 16 år efter händelsen. Desto längre tid efter händelsen desto fler rapporter, men även en större risk att förstahandskällornas berättelse har förändrats. Dock bedöms samtidigheten för syftet i denna studie vara tillräckligt god för att genomföra en trovärdig studie i och med den stora mängden källor.

Böckerna har alla tendensiösa inslag. De är alla pro-Israel vilket gör att de kan vara något färgade i hur de presenterar informationen. De gör ett försök till att objektivt beskriva händelseförloppet och lyckas till det mesta. De inkluderar hur Israel använder civila som skydd, vilket inte belyser Israel positivt. På grund av att de inkluderar både positiva och negativa inslag i böckerna bedöms böckerna ha en rimlig tendens som inte påverkar studien.

Nyhetsartiklar

De nyhetsartiklar som använts är från nyhetsbolagen Tikkun, INSS, AIJAC, FDD, Time Of Israel, The Jerusalem post, Al Jazeera, CNN, Ynet, Breaking Defense, Walla, IDSF, CGTN, Al Manar, Alamy, BBC och New York Times. För att möjliggöra en konkret och sammanslagen källkritisk analys av samtliga artiklar kommer de granskas som grupp och utstickande delar kommer kommenteras enskilt.

Äktheten hos samtliga nyhetsartiklar är god då de alla publicerats av ett bolag som existerar och går att granska. Däremot saknar några artiklar författare vilket sänker deras trovärdighet. Dock är de från välkända nyhetsbolag som CNN och CGTN vilket är en kinesisk nyhetsbyrå.

Samtliga källor är beroende, vissa mer än andra. Källorna från AL Jazeera använder lokala källor för att intervjua och producera texterna i samband med reportrar på plats. CGTN använder inte egna källor utan producerar ett kollage av andra nyhetskällor. Övriga har en blandning av de två men ingen av källorna är förstahandskällor.

Styrkorna i nyhetsartiklarna är att de är publicerade under stridigheternas gång eller upp till en månad efter vad gäller Tikkuns text. Den korta tiden mellan händelsen och publiceringen av texterna gör att samtidigheten ökar. Det finns däremot en risk att de innehåller falsk information som har tillkommit då de producerats så tidigt men den övervinns av att risken för förändringar minskar.

Tendensen i texterna går från pro-Israel till pro-Palestina. Det är en övervägande del av källorna som kommer från primärt israeliskt perspektiv, det förekommer även texter av motsatt karaktär. Det är en fördel för att minska tendensen i analysen att artiklar från två olika synsätt används. Det ökar trovärdigheten i trianguleringen av information, trots det kan texterna fortfarande vara tendensiösa.

Rapporter

De rapporter som använts är från FN och OCHA vilka är två väletablerade organisationer samt från Al-Haq. En organisation som förespråkar ett fritt demokratiskt Palestina. Rapporterna går att återfinna på deras respektive hemsida samt är numrerade för igenkänning, därav bedöms de som äkta. Källorna bedöms som oberoende då organisationerna hade personal på plats som undersökte för att sedan publicera rapporterna. Rapporterna har hög samtidighet då de publicerades under dagarna som konflikten skedde. Rapporterna är tendensiösa mot att konflikten skall upphöra. Det innebär att negativa aspekter kan förstärkas för att skapa politisk påtryckning för att stridigheterna skall upphöra. Detta är en styrka för studien då metoder och taktiker beskrivs både implicit och i detalj. Rapporterna tillför en dimension till analysen som möjliggör triangulering av händelseförloppet. Rapporterna används däremot inte i sin helhet, utan utvalda delar om taktiker och metoder nyttjas.

Forskningsetik

Studien undersöker Israels metoder och taktiker i Västbanken, konflikten är laddad och starkt omdiskuterad. Detta medför forskningsetiska utmaningar. Primärt balansen mellan studiens krigsvetenskapliga syfte och det mänskliga lidandet i Jenin. I tidigare forskning används ord som *terrorister* och *upprorsmakare*, dessa är laddade. I studien kommer dessa aktörer att beskrivas med neutrala termer, som motståndare eller fienden, för att undvika att värdera någon part.

Studien kan påverka debatten kring hur konflikten förs. Studien har för avsikt att objektivt beskriva skillnaden i metod och inte värdera vilka metoder som använts. Studien beskriver taktiskt agerande, inte moraliska eller folkrättsliga aspekter kring Israels metoder och taktiker, vilket gör att de mänskliga och humanitära aspekterna utesluts när de taktiska metoderna beskrivs. Studien baseras på öppna källor och använder ingen persondata eller intervjuer, med hänsyn till detta bedöms risken för att utsätta någon person för fara låg.

Analys

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera verkan i sin operation?

Jenin 2002

Israel använde ett antal olika metoder för att nå verkan mot fienden i Jenin. Huvudstyrkan var en förstärkt infanteribrigad som hade understöd av specialförband, ingenjörer och pansarförband.⁸⁵ Dessa använde eldhandvapen och pansarvapen för att bekämpa fienden. Detta gjordes med direktriktad eld som understöddes av drönare som i realtid skickade underrättelse till högre chefer.

Vidare använde Israel prickskyttar. Prickskyttarna placerades i byggnader som medförde god observationsförmåga. Dessa prickskyttar använde därefter deras överlägsna optik för att kunna nedkämpa fienden på långt avstånd.⁸⁶

Utöver infanterisoldaterna så använde Israel stridsvagnar. Dessa användes för att öka eldkraften i städerna men främst för att omringa Jenin och kontrollera den yttre parametern av omringningen.⁸⁷

Stridsvagnar, infanterisoldater och attackhelikoptrar understödde det som skapade mest verkan i Jenin, bepansrade bulldozrar som var skapade för att förflytta materiel. Det var också det den fick göra i Jenin. Bulldozern rev hus där fienden ansågs vara. Det tvingade ut fienden, till soldater som väntade och understödde bulldozern, där de blev antingen skjutna eller gripna. Bulldozern användes även för verkan genom att riva hus med fienden i.⁸⁸

⁸⁵ L. A. DiMarco, (2012) *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. Oxford: Osprey. s, 171, 177; J. B. Yonah, Jenin operation: IDF arrests 120 terrorist as fight continues. *The Jerusalem Post*. (2023-07-04). <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/article-748767> (Hämtad 2026-03-31).

⁸⁶ J. Montell, Operation defensive shield: The propaganda war and the reality. *Tikkun*. (Vol. 17, Iss. 4, Jul/Aug 2002). <https://www.proquest.com/docview/212276031/fulltextPDF/9A0AB58A39644E36PQ/1?accountid=8325&sourceType=Magazines> (Hämtad 2026-03-31).

⁸⁷ Montell, Operation defensive shield: The propaganda war and the reality; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 180; Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. s, 114; D. Byman, (2012) *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. 1st ed. New York, New York: Oxford University Press. s, 149

⁸⁸ Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. s, 114 & DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

Attackhelikoptrar användes för att verka mot fienden. Rapporter inkom om var fienden befann sig och att marktrupper inte kunde verka mot det hotet. Då användes attackhelikoptern för att nedkämpa den delen av huset med en raket.⁸⁹

Israel använde även icke-dödliga metoder för att nå verkan. För att säkerställa att de endast verkade mot legitima mål användes högtalare för att få civila ur områden där IDF skulle genomföra operationer.⁹⁰

Jenin 2023

2023 användes fotsoldater med eldhandvapen, pansarvapen och handgranater. Det var 1000 soldater från diverse brigader som ingick i operationen bland annat från specialförband.⁹¹ Prickskyttar placerades på tak och i byggnader för att få goda observationsmöjligheter och möjlighet att verka mot eventuella mål.⁹²

Israel använde även olika drönare för att nå verkan.⁹³ De använde drönare för att observera och skjuta precisionsbomber mot fienden.⁹⁴ Detta skedde antingen med raketer eller patrullrobot. Patrullrobot är ett vapen, som kan flygas och styras av en operatör, som har en verkansdel som

⁸⁹ Montell, Operation defensive shield: The propaganda war and the reality; Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. s, 113

⁹⁰ Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 146

⁹¹ Dekel & Kurz, The operation in Jenin: Time for a complementary move.; A. Shapiro, Fast Facts: "House and Garden" – An IDF operation targeting terror infrastructure in Jenin. *Australia/Israel & Jewish Affairs Council*. (2023-07-04). <https://aijac.org.au/fact-sheets/house-and-garden-an-idf-operation-targeting-terror-infrastructure-in-jenin/> (Hämtad 2026-03-31).; Foundation for Defence of Democracies. *Soldier killed as israel completes Jenin counter-terror sweep*. (2023-07-05). <https://www.fdd.org/analysis/2023/07/05/soldier-killed-as-israel-completes-jenin-counter-terror-sweep/> (Hämtad 2026-03-31).; E. Fabian, IDF strikes in Jenin, launches major counterterrorism campaign; 8 palestinians killed. *The times of Israel*. (2023-07-03). <https://www.timesofisrael.com/idf-strikes-in-jenin-large-numbers-of-forces-reported-to-converge-on-west-bank-city/> (Hämtad 2026-03-31).

⁹² L. Alsaafin, Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp? *ALJAZEERA*. (2023-07-05). <https://www.aljazeera.com/news/2023/7/5/why-did-israel-use-helicopter-gunships-on-jenin-refugee-camp> (Hämtad 2026-03-31); K. Khadder, et al. Israeli forces launch biggest military operatin in West Bank's Jenin since 2002. *CNN*. (2023-07-04). <https://edition.cnn.com/2023/07/02/middleeast/israel-jenin-camp-idf-raid-west-bank-intl-hnk/index.html> (Hämtad 2026-03-31).; AL-HAQ. *Israel attacks Jenin refugee camp, killing 12 palestinians,injuring 120, and destroying civilian roads, properties and infrastructure, with intent*. (2023-07-06). https://www.alhaq.org/cached_uploads/download/2023/07/06/jenin-special-procedures-6-7-23-1688672706.pdf (Hämtad 2026-03-31).

⁹³ Y. Zitun, IDF makes maiden deplyment of high-precision suicide drones in Jenin operation. *Ynet*. (2023-07-07). <https://www.ynetnews.com/article/rk9mr3vth> (Hämtad 2026-03-31).; Isreal's Defense & Security Forum. "House and Garden" – Analysis ond conclusions of the Israeli military activity in Jenin. [Forum]. (2023-07-18). <https://idsf.org.il/en/opinion-en/house-and-garden/> (Hämtad 2026-03-31).

⁹⁴ Alsaafin, Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?

nedkämpar det drönaren flyger in i. Det patrullrobotar som användes kallas av IDF för ”maoz”.⁹⁵

Israel använde även icke-dödliga metoder för att nå verkan. Dessa var tårgas och ljudgranater.⁹⁶

Slutsatser verkan

Israel hade 2023 fortfarande stora mängder fotsoldater som involverades i operationen i Jenin. Vid marktrupperna hade specialförband en primärroll men mer specifikt har prickskyttar fortfarande en vital roll i den urbana miljön. De placeras på platser med goda observations- och verkansmöjligheter.

De har minskat nyttjandet av stridsvagnar och attackhelikoptrar för att nå verkan samt har helt eliminerat bulldozer som ett verktyg för verkan. Drönare har implementerats i större utsträckning gällande att nå verkan och mindre patrullrobotar har introducerats som ett verkanssätt. 2023 fokuseras verkan på precision från drönare och patrullrobot och IDF frångår tyngre vapensystem.

IDF använde icke-dödliga metoder för att nå verkan och dessa har förändrats till en fysisk karaktär med tårgas och ljudgranater. Israels taktiska anpassning för verkan indikerar på minskad förstörelse av infrastruktur.

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att möjliggöra rörelse i sin operation?

Jenin 2002

Israel använde ett antal olika metoder för att uppnå rörelse i sina operationer. Framryckning skedde främst med bepansrade trupptransportfordon eller till fots.⁹⁷ En framstående metod vid

⁹⁵ S. J. Frantzman, After use in combat, Rafael looks to future for Spike FireFly loitering munition. *Breaking Defense*. (2023-07-14). <https://breakingdefense.com/2023/07/after-use-in-combat-rafael-looks-to-future-for-spike-firefly-loitering-munition/> (Hämtad 2026-03-31).; A. Bohbut, הצטיידות יאיץ ל"צה: גני'בג במבצע ההצלחה לאחר, *Walla*. (2023-07-09). <https://news.walla.co.il/item/3592516> (Hämtad 2026-03-31). Översatt av Google Translate.; Zitun, IDF makes maiden deployment of high-precision suicide drones in Jenin operation.

⁹⁶ UN. *Israeli forces' operation in Jenin – OCHA situation report #1 as of 17:00, 6 July 2023*. (OCHA, 2023-07-06). <https://www.un.org/unispal/document/israeli-forces-operation-in-jenin-ocha-situation-report-1-as-of-1700-6-july-2023/> (Hämtad 2026-03-31).

⁹⁷ DiMarco, *Concrete hell: urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

framryckning till fots var att de skapade hål i väggar från byggnad till byggnad för att framrycka dolt och undgå upptäckt från fiendens skyttar.⁹⁸ De framryckte inte alltid genom byggnader, de framryckte även längs med gator i små enheter för att snabbt kunna röra sig i bebyggelsen.⁹⁹ För att möjliggöra detta användes soldater som var specialiserade på att oskadliggöra IED:er. De användes både längs vägar och i byggnader.¹⁰⁰ Framryckningen understöddes av antingen attackhelikoptrar, stridsvagnar, drönare eller prickskyttar för att minimera risken att bli bekämpade.¹⁰¹

Det primära sättet att skapa säkra framryckningsstråk var med hjälp av bulldozrar. De användes för att ploga upp vägbanan, bråte längs gatan samt byggnader för att minimera risken för IDF soldater att bli påverkade av IED:er.¹⁰²

Det övervägande IED hotet samt risken för direktriaktad eld gjorde att IDF använde civila för att möjliggöra framryckning längs med gator. De användes som ”mänskliga sköldar”.¹⁰³ Därutöver använde IDF civila fordon och civila kläder för att kunna röra sig i området, då civila fordon inte blev bekämpade av motståndaren.¹⁰⁴

Jenin 2023

2023 användes bepansrade trupptransportfordon. Bulldozrar användes för att förstöra vägar och för att oskadliggöra IED:er och minor för att möjliggöra framryckning med fordon längs gatorna.¹⁰⁵ För att undgå fiendens förberedda försvarsställningar och minimera exponering, framryckte IDF snabbt in på djupet av Jenin.¹⁰⁶ Väl inne i bebyggelsen använde IDF både

⁹⁸ Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 150; Montell, *Operation defensive shield: The propaganda war and the reality*; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

⁹⁹ Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. s, 113, 115

¹⁰⁰ DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 187

¹⁰¹ Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas: dilemmas of a conventional army*. s, 114; DiMarco, *Concrete hell: urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182; Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 146

¹⁰² Montell, *Operation defensive shield: The propaganda war and the reality*; Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas: dilemmas of a conventional army*. s, 114; DiMarco, *Concrete hell: urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 180; Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. ss, 148 - 149

¹⁰³ Montell, *Operation defensive shield: The propaganda war and the reality* s, 38; Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 150

¹⁰⁴ DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 180

¹⁰⁵ Shapiro, *Fast Facts: "House and Garden" – An IDF operation targeting terror infrastructure in Jenin*. *Australia/Israel & Jewish Affairs Council*.

¹⁰⁶ E. B. Kimon, Y. Zitun, *Second day of Jenin counterterrorism operation opens to low resistance*. *Ynet*. (2023-07-04). <https://www.ynetnews.com/article/rkjbvqbk> (Hämtad 2026-03-31).

explosiva och mekaniska medel för att ta sig in i byggnader.¹⁰⁷ För att förflytta sig från hus till hus skapade de hål i väggar.¹⁰⁸

När de inte framryckte igenom byggnader framryckte de även längs gator, främst i de bepansrade fordonen, men också avsuttet längs med gator med egen eld som skydd.¹⁰⁹ De använde även drönare för att lokalisera fria vägar och möjliggöra framryckning.¹¹⁰

Bulldozrar användes för att öppna väg och fokuserade på vägbanan. De användes primärt längs en huvudväg in i bebyggelsen men även längs fåtalet sidogator.¹¹¹

Helikoptrar användes inte för att understödja verkan utan helikopter användes för transport av skadade.¹¹²

Slutsatser rörelse

Metoderna för att möjliggöra rörelse har inte ändrats signifikant. De framryckte fortfarande genom bebyggelsen, de använde bepansrade trupptransportfordon och bulldozrar för att minska risken för IED:er och direktriktad eld.

IDF har blivit mer återhållsam 2023 och använde drönare för att lokalisera fienden och minimera stridskontakt till skillnad från 2002 där rörelsen primärt understödes av verkansenheter. Rörelse som möjliggörs av verkan förekommer även 2023, inte med samma

¹⁰⁷ Alsaafin, Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?

¹⁰⁸ OCHA. *Israeli forces operation in Jenin | Flash update #2 as of 16:30, 4 July 2023*. (OCHA, 2023-07-04). <https://www.ochaopt.org/content/israeli-forces-operation-jenin-flash-update-2> (Hämtad 2026-03-31).

¹⁰⁹ Alsaafin, Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?; CNN. *Video shows Israeli bulldozers tearing up streets in Jenin*. (2026). <https://edition.cnn.com/videos/world/2023/07/03/jenin-camp-residents-west-bank-israel-pakistan-dnt-lead-vpx.cnn> (Hämtad 2026-03-31).

¹¹⁰ Israel's Defense & Security Forum. "House and Garden" – *Analysis and conclusions of the Israeli military activity in Jenin*.

¹¹¹ Alsaafin, Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?

¹¹² CGTN. *Israeli army withdraws from Jenin after 2-day operation*. CGTN. (2023-07-05). <https://news.cgtn.com/news/2023-07-05/Israeli-army-withdraws-from-Jenin-after-2-day-operation--1IbLNGWkdl6/index.html> (Hämtad 2026-03-31). ; Al Manar TV. *Israeli media: Helicopter spotted transferring injured soldiers from Jenin to hospital in afula in occupied territories*. *Al Manar TV*. (2023-07-04). <https://en-archive.almanar.com.lb/1866075?s=tg> (Hämtad 2026-03-31).; Xinhua. *JENIN, July 3, 2023*. [Fotografi]. (2023-07-03). <https://www.alamy.com/230703-jenin-july-3-2023-xinhua-israeli-troops-evacuate-an-injured-soldier-using-a-helicopter-near-the-west-bank-city-of-jenin-on-july-3-2023-the-israeli-army-launched-a-large-scale-military-strike-early-on-monday-on-the-northern-west-bank-city-of-jenin-according-to-eyewitnesses-and-the-israeli-military-dozens-of-armored-vehicles-backed-by-drones-and-helicopters-stormed-the-city-and-the-refugee-camp-said-palestinian-eyewitnesses-adding-that-airstrikes-were-carried-out-during-the-exchange-of-fire-between-palestinian-militants-and-israeli-soldiers-photo-by-gil-cohen-magen-image557207981.html> (Hämtad 2026-03-31).

eldkraft som 2002 när både stridsvagn och attackhelikopter understödde. Vidare var de mer restriktiva att riva byggnader för att skapa nya framryckningsvägar.

Helikoptrar har också ändrat fokus från att understödja framryckningar till att genomföra transport av skadade från operationsområdet som MEDEVAC.

2002 var det huvudsakliga användandet av bulldozrar att skapa helt nya framryckningsvägar genom byggnader. 2023 hade fokuset bytt till att minimera risken för IED:er på redan existerande vägar.

Användandet av civila för att möjliggöra egen rörelse bedöms ha upphört som metod 2023.

Vilka taktiker och metoder använde Israel för att generera skydd i sin operation?

Jenin 2002

För att uppnå skydd använde Israel bepansrade fordon. De använde trupptransportfordon samt stridsvagnar.¹¹³ Dessa gjorde att de kunde framrycka med mindre risk för finkalibrig eld. De använde bulldozrar för att skapa vägar fria från IED:er. Detta gjordes genom att förstöra vägbanan där IED:er kunde vara nedgrävda samt flytta på objekt IED:er kunde vara gömda i.¹¹⁴ Risken för att bli påverkad av explosiva vapen minskade på grund av dessa metoder. Vidare använde de skydd i form av verkan, där attackhelikoptrar samt stridsvagnar sköt in i byggnader för att skydda framryckningen av egna trupper. Truppen understödde även sin egen framryckning med direktriktad eld från eldhandvapen.¹¹⁵ Detta skedde med information antingen från kommunikation från fotsoldater eller från drönare. Informationen om var fienden befann sig innebar också att alternativa vägar användes.¹¹⁶

¹¹³ A. AbuKhalil, (2011) *Encyclopedia of the Israeli-Palestinian conflict*. Cheryl Rubenberg (ed.). [Online]. Boulder, Colorado ; Lynne Rienner Publishers. s, 1035; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 180, 182

¹¹⁴ Montell, Operation defensive shield: The propaganda war and the reality. s, 38; Catignani, *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. s, 114; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 180; Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 148 - 149

¹¹⁵ Montell, Operation defensive shield: The propaganda war and the reality; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

¹¹⁶ N. Petrelli, (2018) *Israel, strategic culture and the conflict with Hamas : adaptation and military effectiveness*. 1st ed. [Online]. Milton Park, Abingdon, Oxon ; Routledge; DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

IDF använde byggnader för att ta skydd från direktriaktad eld. Detta genom att gruppera i bebyggelse bortom fiendens skottlinje. Den användes även för att vara en plats där skydd skapas via verkan. Bebyggelsen medförde skydd genom att framrycka genom byggnaderna utanför skottlinjen för fienden.¹¹⁷

Slutligen använde IDF civila för att kontrollera om saker eller platser är försåtminerade. Detta för att minimera risken för egna soldater. Vidare använde IDF civila som sköldar genom att tvinga dem att framrycka längst fram i formationen då försvararna inte besköt de civila.¹¹⁸

Jenin 2023

För att skydda personal under transport till insatsområdet använde IDF bepansrade trupptransportfordon.¹¹⁹ De bepansrade fordonen ökade skyddet mot direktriaktad eld och IED:er. Väl i staden tog IDF skydd i byggnader som tillhörde befolkningen för att sedan borra hål i väggar för att minimera exponeringen av IDF:s skyttar.¹²⁰ Vidare för att minska exponeringen av IDF trupp förstördes elledningar och telekommunikation i staden för att försvåra för fienden.¹²¹

För att vidare skydda sin trupp förstörde IDF övervakningskameror i området för att fienden inte skulle ha uppfattning om var IDF befann sig.¹²² Genom dessa åtgärder minskades risken att IDF soldater blev påverkade.

För att vidare minska påverkan mot marktrupper besköt IDF mål på marken med luftattacker.¹²³ Vidare splittrades fientliga beväpnade samlingar genom överflygningar av drönare.¹²⁴

¹¹⁷ DiMarco, *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. s, 182

¹¹⁸ Montell, *Operation defensive shield: The propaganda war and the reality*. s, 38; Byman, *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. s, 150

¹¹⁹ Shapiro, *Fast Facts: "House and Garden" – An IDF operation targeting terror infrastructure in Jenin*. *Australia/Israel & Jewish Affairs Council*.

¹²⁰ Alsaafin, *Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?*

¹²¹ D. Gritten, Y. Knell, *Jenin: Israeli military launches major operation in West Bank city*. *BBC*. (2023-07-04). <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-66083295> (Hämtad 2026-03-31).

¹²² I. Kershner, *Israel Launches biggest air attack on west bank in nearly two decades*. *The New York Times*. (2023-07-03). <https://www.nytimes.com/2023/07/02/world/middleeast/israel-west-bank-jenin.html> (Hämtad 2026-03-31).

¹²³ *Israel's Defense & Security Forum*. "House and Garden" – *Analysis and conclusions of the Israeli military activity in Jenin*.

¹²⁴ *Ibid.*; AL-HAQ. *Israel attacks Jenin refugee camp, killing 12 palestinians,injuring 120, and destroying civilian roads, properties and infrastructure, with intent*.

Slutsatser Skydd

Det huvudsakliga sättet att uppnå skydd var via bulldozer. Denna gjorde att fienden tappade möjligheten att orsaka skada genom att eliminera deras största resurs för verkan, IED:er. Bulldozern användes 2023 mer sparsamt och hade inte lika stor påverkan på infrastrukturen som den hade 2002.

De bepansrade fordonen var fortfarande en viktig del för att minska risken för direktriktad eld. Vidare var metoden att skapa egna vägar i bebyggelsen fortfarande vital för att undvika att framrycka längs med gator och därmed exponera sig för direktriktad eld.

Den största skillnaden i skydd var att minimera exponeringen av soldater genom ökad användning av drönare samt att eliminera tekniska systemen för att förblinda fienden.

Slutligen använde de fortfarande verkan för att skapa skydd, men i stället för attackhelikoptrar och stridsvagn användes drönare och patrullrobotar.

Slutsatser

Hur har det israeliska taktiska agerandet i Jenin förändrats mellan 2002 och 2023? Utvecklingen har primärt varit kring en minskad påverkan på infrastrukturen genom att inte jämna kvarter till marken med bulldozer. Analysen visar att bulldozern har en vital roll i Israels upprorsbekämpning i urban miljö och används för både, verkan, rörelse och skydd. Den stora skillnaden mellan 2002 och 2023 är att de inte längre används som ett verkansmedel.

Det som är konstant är att byggnader på strategiska platser är nyckelterräng för både anfallaren och försvararen. Hur dessa omhändertas av IDF varierar och har 2023 övergått till att använda drönare och luftanfall. Det användes fortfarande beprövade taktiker som att framrycka genom egenproducerade vägar genom väggar. Vidare har ett större antal soldater i kombination med prickskyttar möjliggjort IDF:s operationer.

Det skedde även en minskad användning av kvalificerade resurser likt stridsvagnar och attackhelikoptrar 2023. Dessa byttes troligen i stället ut mot patrullrobotar.

Det skedde en ökning av icke-dödligt våld under 2023 där överflygningar skapar rädsla och tvingar fienden omgruppera. Det används tårgas och ljudgranater för att inte behöva använda dödligt våld.

De sker teknologiska lösningar för att försvåra för fienden att organisera sig och genomföra ett aktivt försvar. Detta sker genom att begränsa elektricitet och radiospana men även att förstöra försvaranas övervakningssystem.

Den övergripande förändringen i Israels uppträdande går mot mer restriktiva metoder med precision och minimerad förstörelse på infrastruktur. Vidare är Israels taktik i linje i vad som kan liknas med Diffused Warfare. Det vill säga att välutvecklade underrättelsesystem i samband med precisionsbomber, UAV och specialförband används i kombination för att snabbt nå målen med operationen. I Jenin användes till största sannolikhet inte stridsflygplan eller attackhelikoptrar men denna förmåga byttes troligen ut mot patrullroboten Maoz.

Diskussion

Diskussion kring slutsatser

Israels agerande har transformerats inom stridens triad. Verkan var 2002 fokuserat till stora volymer med fokus på destruktivitet genom förstöring av infrastruktur och understöd av tyngre vapenplattformar som bulldozer, stridsvagn och attackhelikopter. Bulldozern användes som ett chockvapen. 2023 fokuserade verkan på precision med drönare och patrullrobotar kombinerat med specialförband. Rörelse har utvecklats från att skapa nya vägar genom bebyggelsen till att även inkludera att säkra befintliga vägar från IED:er. Skydd uppnås 2023 av fjärrstyrda system och informationsövertag mer än av understöd från tyngre vapen, pansar och mänskliga sköldar. Den ökande medvetenheten av hantering av civila är troligen till följd av den politiska påverkan, utifrån sociala medier och den utförliga kameraövervakningen.

Metoderna som används går i linje med tidigare forskning som visar en fortsatt inriktning mot specialförband med understöd av luftfarkoster vilket kan kopplas till Diffused Warfare. Vidare fortsätter Israel att strida på andras territorier genom att ta striden till motståndaren vilket går i linje med tidigare forskning. Israel genomför förändringar men det sker inte några revolutionerade förändringar i Israels agerande utan etablerade metoder återanvänds.

Vidare fortsätter Israel att fokusera sin övergripande strategi till förintelse med snabba och korta tillslag, med vad som skulle kunna liknas med ett fiendefokuserat angreppssätt vilket är i linje med måttliga politiska mål. Israel genomförde operationer med ett stort fokus på att kontrollera området genom att bevara kontroll på vilka som kommer in och ut ur området.

Israel har fortfarande inte helt anpassat sitt förhållningssätt till befolkningsfokuserat och hearts and minds som bland annat Petraeus förespråkar. De har heller inte övergått till vad Valentino benämner massvåld. Israels upprorsbekämpning kvarstannar i mitten av spektrumet med sin strategi. Materialet påvisar däremot en trend som närmat sig Petraeus genom att minska skadan och påverkan på civila. Det finns inte några tendenser i det israeliska förhållningsättet som skulle kunna beskrivas som att de genomför fredsbevarande insatser.

Slutligen för att återkoppla till Kilcullen har det skett en utveckling i Israels taktiker och metoder. Dessa har varit av begränsad mängd och sker mer som anpassning av redan existerande metoder än innovation av nya taktiker och metoder. Förutom med patrulldrönare vilket visar vara en helt ny metod för operationen 2023. Analysen innehåller indikatorer som visar att Israel har gjort de anpassningar som krävs för att vara framgångsrik i urban upprorsbekämpning.

Bidrag till forskningsfältet

Studien bidrar till forskningsfältet genom att empiriskt visa en förskjutning i IDF:s taktiska agerandet i relation till stridens triad. En jämförelse mellan 2002 och 2023 tydliggör en förändring från en mekaniserad strid till en primärt drönarförd precisionsstrid. Studien skapar en djupare förståelse för det taktiska agerandet än vad en studie kring de strategiska valen om upprorsbekämpning hade kunnat erbjuda.

Metoddiskussion

Det finns ett antal val i studien som har påverkat resultatet. Att endast jämföra två fall ger ett begränsat generaliserbart resultat om i vilken utsträckning Israels taktik och metod anpassats. Det är dock tydligt att en anpassning gjorts och att Israel har utvecklats. Om studien hade inkluderat ytterligare en stad som Israel genomförde upprorsbekämpning eller CT operationer i, skulle en tydligare bild av vilka metoder Israel använder, mer utförligt kunna observeras.

Leonhards teori är från 1990 talet och det går att argumentera för att den inte är applicerbar för att fullt omhänderta en utveckling i upprorsbekämpning på det moderna slagfältet. Genom att använda stridenstriad kan det uppfattas vagt och oprecist men fördelarna överväger nackdelarna då det möjliggör att flertalet metoder kan beskrivas. Vidare är Leonhards teori riktad mot manöverkrigföring, dock används triaden för att bygga det teoretiska ramverket och triaden i sig är inte riktad mot manöverkrigföring. En annan möjlig teori att använda är Diffused Warfare.

Genom att använda den finns en risk att andra taktiska anpassningar utanför de taktiker och metoder som Diffused Warfare omhändertar missas. Särskilt då det finns tendenser till Diffused Warfare i israelisk stridskonst.¹²⁵ Däremot är syftet att undersöka vilka taktiker och metoder som utvecklas och inte vilken typ av stridsföring Israel använde.

Vidare har användandet av verkan, rörelse och skydd möjliggjort en bred analys där en god uppfattning om vilka metoder som går att observera. Det i kombination med de öppna analysfrågorna skapar möjlighet att se alla ingångsvinklar. Operationaliseringen kunde bli mer precis genom tydligare förbestämda frågor och indikatorer. Det riskerar däremot att minimera bredden av studien samt leda in studien på en förvald väg på grund av att vara partisk.

I Jenin 2002 fanns en tydlig bild av vad som hände och hur Israel genomförde operationen. 2023 fanns det begränsat med färdiga undersökningar och rapporter från IDF. Detta betyder att materialet för analysen för 2023 kommer primärt från tidningsartiklar från både pro Israeler och pro Palestinier men även NGOer. Detta har gjort att många olika källor har använts för att kunna triangulera informationen. Det finns en risk att källorna använder samma primära källa och ej varit tydlig med det vilket försämrar beroendekriteriet i materialet. Vidare hade offentliga IDF rapporter förtydligat vissa detaljer men hade troligen varit vinklade och till del missvisande då de anses vara i kontinuerlig konflikt.

Valet av en beskrivande och inte förklarande studie gjorde att fokuset var på vilka taktiker och metoder som användes och inte varför dessa användes. Varför de användes är intressant då de kan användas för att dra lärdomar om vilka metoder som är bakomliggande och vad som fungerar och inte. Studien blir då mer generaliserbar och applicerbar i framtida situationer som liknar dessa. Dock är troligen informationen för att kausalt förklara varför de valde dessa taktiker inte tillgängliga vilket inte skulle generera en tillfredställande analys och förklaring. Den beskrivande studien är ett första steg för att botten i vilka metoder och taktiker som användes och varför.

Betydelse för yrkesutövning som officer

Som yrkesofficer är resultatet av studien av blandad varians. I studien benämns taktiker och metoder. Dessa går att applicera i svenska operationer. Det är viktigt att utöka verktygslådan med möjliga taktiker och metoder men främst vikten av att kunna anpassa sig efter rådande

¹²⁵ H. Assa, Y. Groll-Yaari. (2007) *Diffused warfare : The concept of virtual mass*. University of Haifa. s, 64

uppgift för att fortsatt kunna nå framgång. Det för att bli en gudomlig härförare. Det är även väldigt relevant att vara medveten om att soldater och officerskollegor kan vidta åtgärder som är krigsbrott för att lösa sin uppgift, likt de anklagelserna om IDF:s användning av mänskliga sköldar. Chefen på lägre nivå är det första stoppet.

Vidare forskning

Den 7 oktober 2023 genomfördes en attack på Israel från Hamas vilket blir starten på ytterligare en urban konflikt för Israel.¹²⁶ För att bygga vidare på denna studie skulle en fördjupad studie i Gaza krigets taktiker och metoder medföra en vidare beskrivning av israelisk krigföring i urban miljö. Det skulle vara relevant för att konstatera vilka metoder Israel använder och hur dessa har förändrats under vad som kan beskrivas som ett utförligt krig. Dessa metoder och taktiker kan i sin tur sättas i kontrast till de metoder och taktiker som användes i operation Home and Garden 2023.

¹²⁶ Aljazeera. *Israeli reatiation kills 230 palestinians after hamas operation.* (2023-10-07) <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/7/sirens-warn-of-rockets-launched-towards-israel-from-gaza-news-reports> (Hämtad 2026-04-13)

Källförteckning

AbuKhalil, A. (2011) *Encyclopedia of the Israeli-Palestinian conflict*. Cheryl Rubenberg (ed.). [Online]. Boulder, Colorado ; Lynne Rienner Publishers.

AL-HAQ. *Israel attacks Jenin refugee camp, killing 12 palestinians, injuring 120, and destroying civilian roads, properties and infrastructure, with intent*. (2023-07-06). https://www.alhaq.org/cached_uploads/download/2023/07/06/jenin-special-procedures-6-7-23-1688672706.pdf (Hämtad 2026-03-31).

Aljazeera. *Israeli reatiation kills 230 palestinians after hamas operation*. (2023-10-07) <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/7/sirens-warn-of-rockets-launched-towards-israel-from-gaza-news-reports> (Hämtad 2026-04-13)

Al Manar TV. *Israeli media: Helicopter spotted transferring injured soldiers from Jenin to hospital i afula in occupied territories*. *Al Manar TV*. (2023-07-04). <https://en-archive.almanar.com.lb/1866075?s=sg> (Hämtad 2026-03-31.).

Alsaafin, L. *Why did Israel use helicopter gunship on jenin refugee camp?* *ALJAZEERA*. (2023-07-05). <https://www.aljazeera.com/news/2023/7/5/why-did-israel-use-helicopter-gunships-on-jenin-refugee-camp> (Hämtad 2026-03-31)

Assa, H. Groll-Yaari, Y. (2007) *Diffused warfare: The concept of virtual mass*. University of Haifa.

Bauhn, P. (2024) *Just war, human shields, and the 2023-24 Gaza War*. *Israel affairs*. [Online] 30 (5), 863–878.

Bohbut, A. *מעוז" רחפני באלפי הצטיידות יאיץ ל"צה: בני'בג במבצע ההצלחה לאחר*. *Walla*. (2023-07-09). <https://news.walla.co.il/item/3592516> (Hämtad 2026-03-31). Översatt av Google Translate.

Boyle, M. J. (2010) *Do counterterrorism and counterinsurgency go together?* *International affairs (London)*. [Online] 86 (2), 333–353.

Byman, D. (2011) *The Lebanese Hizballah and Israeli Counterterrorism*. *Studies in conflict and terrorism*. [Online] 34 (12), 917–941.

Byman, D. (2012) *A high price : the triumphs and failures of Israeli counterterrorism*. 1st ed. New York, New York: Oxford University Press.

Catignani, S. (2008) *Israeli counter-insurgency and the Intifadas : dilemmas of a conventional army*. London ; Routledge.

CGTN. Israeli army withdraws from Jenin after 2-day operation. *CGTN*. (2023-07-05). <https://news.cgtn.com/news/2023-07-05/Israeli-army-withdraws-from-Jenin-after-2-day-operation--1lbLNGWKdl6/index.html> (Hämtad 2026-03-31).

CNN. *Video shows Israeli bulldozers tearing up streets in Jenin*. (2026). <https://edition.cnn.com/videos/world/2023/07/03/jenin-camp-residents-west-bank-israel-pakistan-dnt-lead-vpx.cnn> (Hämtad 2026-03-31).

Cohen, S. A. & Inbar, E. (1991) Varieties of counter-insurgency activities: Israel's military operations against the Palestinians, 1948-90. *Small wars & insurgencies*. [Online] 2 (1), 41–60.

DiMarco, L. A. (2012) *Concrete hell : urban warfare from Stalingrad to Iraq*. Oxford: Osprey.

Dekel, U. Kurz, A. The operation in Jenin: Time for a complementary move. *INSS*. (2023-07-16). <https://www.inss.org.il/publication/home-and-garden/> (Hämtad 2026-03-31).

Denk, T. (2012) *Komparativa analysmetoder*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P. et al. (2024) *Metodpraktikan : konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. Sjätte upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik.

Fabian, E. IDF strikes in Jenin, launches major counterterrorism campaign; 8 palestinians killed. *The times of Israel*. (2023-07-03). <https://www.timesofisrael.com/idf-strikes-in-jenin-large-numbers-of-forces-reported-to-converge-on-west-bank-city/> (Hämtad 2026-03-31).

Foundation for Defence of Democracies. *Soldier killed as israel completes Jenin counter-terror sweep*. (2023-07-05). <https://www.fdd.org/analysis/2023/07/05/soldier-killed-as-israel-completes-jenin-counter-terror-sweep/> (Hämtad 2026-03-31).

Frantzman, S. J. After use in combat, Rafael looks to future for Spike FireFly loitering munition. *Breaking Defense*. (2023-07-14). <https://breakingdefense.com/2023/07/after-use-in-combat-rafael-looks-to-future-for-spike-firefly-loitering-munition/> (Hämtad 2026-03-31).

Fuller, J. F. C. (1923) *The reformation of war*. New York: Dutton & company.

Fuller, J. F. C. (2013) *The foundations of the science of war*. Saffron Walden: Books Express Publishing.

- Gibilisco, M. (2023) Mowing the grass. *Journal of theoretical politics*. [Online] 35 (3), 204–231.
- Gritten, D. Knell, Y. Jenin: Israeli military launches major operation in West Bank city. *BBC*. (2023-07-04). <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-66083295> (Hämtad 2026-03-31).
- Howard, L. (2019) Peacekeeping is Not Counterinsurgency. *International peacekeeping (London, England)*. [Online] 26 (5), 545–548.
- Inbar, E. & Shamir, E. (2014) ‘Mowing the Grass’: Israel’s Strategy for Protracted Intractable Conflict. *Journal of strategic studies*. [Online] 37 (1), 65–90.
- Israel’s Defense & Security Forum. ”House and Garden” – Analysis and conclusions of the Israeli military activity in Jenin. [Forum]. (2023-07-18). <https://idsf.org.il/en/opinion-en/house-and-garden/> (Hämtad 2026-03-31).
- Johannessen, A. et al. (2020) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Upplaga 2. Stockholm: Liber.
- Jones, S. G. (2007) Fighting Networked Terrorist Groups: Lessons from Israel. *Studies in conflict and terrorism*. [Online] 30 (4), 281–302.
- Kalyvas, S. N. (2004) THE URBAN BIAS IN RESEARCH ON CIVIL WARS. *Security studies*. [Online] 13 (3), 160–190.
- Kershner, I. Israel Launches biggest air attack on west bank in nearly two decades. *The New York Times*. (2023-07-03). <https://www.nytimes.com/2023/07/02/world/middleeast/israel-west-bank-jenin.html> (Hämtad 2026-03-31).
- Khadder, K. et al. Israeli forces launch biggest military operation in West Bank’s Jenin since 2002. *CNN*. (2023-07-04). <https://edition.cnn.com/2023/07/02/middleeast/israel-jenin-camp-idf-raid-west-bank-intl-hnk/index.html> (Hämtad 2026-03-31).
- Kilcullen, D. (2006) Counter-insurgency Redux. *Survival (London)*. [Online] 48 (4), 111–130.
- Kimon, E. B. Zitun, Y. Second day of Jenin counterterrorism operation opens to low resistance. *Ynet*. (2023-07-04). <https://www.ynetnews.com/article/rkjbvqbkn> (Hämtad 2026-03-31).
- Leonhard, R. R. (2017) *Fighting by minutes : time and the art of war*. 2nd edition. Föreläsningarna: Createspace.

- Lind, W. S. et al. (2006) *Handbok i manöverkrigföring*. 1. förkortade och kommenterade uppl. Stockholm: Försvarshögskolan.
- Lyall, J. & Wilson, I. (2009) Rage Against the Machines: Explaining Outcomes in Counterinsurgency Wars. *International organization*. [Online] 63 (1), 67–106.
- Megginson, L. C. (1963) Lessons from Europe for American Business. *Southwestern Social Science Quarterly*. 44 (1), 3–13.
- Merriam, S. B. & Nilsson, B. (1994) *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Montell, J. Operation defensive shield: The propaganda war and the reality. *Tikkun*. (Vol. 17, Iss. 4, Jul/Aug 2002). <https://www.proquest.com/docview/212276031/fulltextPDF/9A0AB58A39644E36PQ/1?accountid=8325&sourcetype=Magazines> (Hämtad 2026-03-31).
- Morag, N. (2023) Urban Warfare: The Recent Israeli Experience. *Journal of strategic security*. [Online] 16 (3),
- Nyström, J. (2010) Upprorsbekämpning – en militär angelägenhet på det civila samhällets villkor. *Kungliga vetenskapsakademien*. https://kkvva.se/wp-content/uploads/Artiklar/103/kkrvaht_3_2010_10.pdf. (Hämtad 2026-03-09).
- OCHA. *Israeli forces operation in Jenin | Flash update #2 as of 16:30, 4 July 2023*. (OCHA, 2023-07-04). <https://www.ochaopt.org/content/israeli-forces-operation-jenin-flash-update-2> (Hämtad 2026-03-31).
- Petraeus, D. H. (2008) Learning counterinsurgency: observations from soldiering in Iraq [Paper in special edition: Counterinsurgency.]. *Australian Army journal*. 5 (2), 57–74.
- Petrelli, N. (2013) Detering Insurgents: Culture, Adaptation and the Evolution of Israeli Counterinsurgency, 1987-2005. *Journal of strategic studies*. [Online] 36 (5), 666–691.
- Petrelli, N. (2018) *Israel, strategic culture and the conflict with Hamas : adaptation and military effectiveness*. 1st ed. [Online]. Milton Park, Abingdon, Oxon ; Routledge.
- Reynolds, N. (2019) Learning Tactical and Operational Combat Lessons for High-End Warfighting from Counterinsurgency. *The RUSI journal*. [Online] 164 (7), 42–53.

Rogers, P. The Meaning of the Jenin Raid. *Rethinking Security*. (31/7 2023) <https://rethinkingsecurity.org.uk/2023/07/31/the-meaning-of-the-jenin-raid/> (Hämtad 2026-03-16).

Shapiro, A. Fast Facts: "House and Garden" – An IDF operation targeting terror infrastructure in Jenin. *Australia/Israel & Jewish Affairs Council*. (2023-07-04). <https://aijac.org.au/fact-sheets/house-and-garden-an-idf-operation-targeting-terror-infrastructure-in-jenin/> (Hämtad 2026-03-31).

Tzu, S. & Giles, L. (2014) 'The art of war', in Joseph A. Maiolo & Thomas G. Mahnken (eds) *Strategic Studies*. 2nd edition [Online]. Routledge.

Von Blumenthal, L. (1903). *Journals of Field-Marshal Count von Blumenthal for 1866 and 1870-71*. Redigerad av Albrecht von Blumenthal. London: Edward Arnold.

UN. *Israeli forces' operation in Jenin – OCHA situation report #1 as of 17:00, 6 July 2023*. (OCHA, 2023-07-06). <https://www.un.org/unispal/document/israeli-forces-operation-in-jenin-ocha-situation-report-1-as-of-1700-6-july-2023/> (Hämtad 2026-03-31).

Valentino, B. A. (2013) *Final Solutions : Mass Killing and Genocide in the 20th Century*. 1st ed. [Online]. Ithaca, NY: Cornell University Press,.

Watson, M. S. (1965) Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice, by Robert R. Bowie and David Galula. *Political science quarterly*. [Online] 80 (2), 324–325.

Xinhua. *JENIN, July 3, 2023*. [Fotografi]. (2023-07-03). <https://www.alamy.com/230703-jenin-july-3-2023-xinhua-israeli-troops-evacuate-an-injured-soldier-using-a-helicopter-near-the-west-bank-city-of-jenin-on-july-3-2023-the-israeli-army-launched-a-large-scale-military-strike-early-on-monday-on-the-northern-west-bank-city-of-jenin-according-to-eyewitnesses-and-the-israeli-military-dozens-of-armored-vehicles-backed-by-drones-and-helicopters-stormed-the-city-and-the-refugee-camp-said-palestinian-eyewitnesses-adding-that-airstrikes-were-carried-out-during-the-exchange-of-fire-between-palestinian-militants-and-israeli-soldiers-photo-by-gil-cohen-magen-image557207981.html> (Hämtad 2026-03-31).

Yonah, J.B. Jenin operation: IDF arrests 120 terrorist as fight continues. *The Jerusalem Post*. (2023-07-04). <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/article-748767> (Hämtad 2026-03-31).

Zitun, Y. IDF makes maiden deployment of high-precision suicide drones in Jenin operation. *Ynet*. (2023-07-07). <https://www.ynetnews.com/article/rk9mr3vth> (Hämtad 2026-03-31).